

II

*(Mededelingen)*MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN
DE EUROPESE UNIE

EUROPESE COMMISSIE

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

over richtsnoeren om vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne toegang te verlenen tot de arbeidsmarkt, beroepsonderwijs en -opleiding en volwasseneneducatie

(2022/C 233/01)

1. INLEIDING

Sinds het begin van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne zijn meer dan 6,5 miljoen mensen uit Oekraïne naar de EU gevlucht. Ongeveer drie miljoen mensen hebben om tijdelijke bescherming verzocht en de meerderheid zijn vrouwen met kinderen ⁽¹⁾. Uit de beschikbare informatie blijkt dat tot dusver slechts een relatief klein aantal personen in de werkende leeftijd op de arbeidsmarkt van de EU actief is of zich bij de openbare diensten voor arbeidsvoorziening heeft ingeschreven. Dit kan te wijten zijn aan fysieke en psychologische trauma's, het langzame aanpassingsproces in de gastlidstaten, een gebrek aan informatie over de beschikbare mogelijkheden of andere obstakels (zoals taalproblemen en zorg voor kinderen).

Hoewel nog onzekerheid heerst over het aantal mensen dat wellicht in de EU zal blijven, en over de vooruitzichten om terug te keren, zal het aantal mensen dat in de lidstaten wil werken, naar verwachting toenemen.

Een snelle en doeltreffende integratie op de arbeidsmarkt is belangrijk voor zowel de gastgemeenschappen als de vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne: ze kunnen zo hun leven weer opbouwen en hun vaardigheden blijven ontwikkelen. Het zal de betrokken personen, de EU en uiteindelijk de wederopbouw van Oekraïne ten goede komen.

Deze mededeling bevat **beleidsrichtsnoeren** voor de lidstaten om vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne toegang te verlenen tot de arbeidsmarkt, beroepsonderwijs en -opleiding en volwasseneneducatie.

Deze richtsnoeren vormen een aanvulling op en bouwen voort op reeds op EU-niveau genomen maatregelen ter ondersteuning van wie in de EU aankomt. Op 4 maart 2022 is Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad ⁽²⁾ tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG ("de richtlijn tijdelijke bescherming"), en tot invoering van **tijdelijke bescherming** naar

⁽¹⁾ Op basis van de meest recente gegevens van het EU-netwerk voor paraatheid en crisisbeheer in verband met migratie (blauwdruk).

⁽²⁾ PB L 71 van 4.3.2022, blz. 1.

aanleiding ⁽³⁾ daarvan vastgesteld. De Commissie heeft respectievelijk op 21 maart, 23 maart en 5 april operationele richtsnoeren voor de uitvoering van dit besluit ⁽⁴⁾ (“operationele richtsnoeren”), een mededeling “De vluchtelingen voor de oorlog in Oekraïne verwelkomen” ⁽⁵⁾ (“de mededeling van 23 maart”) en een aanbeveling van de Commissie betreffende de erkenning van kwalificaties van mensen die op de vlucht zijn door de Russische invasie van Oekraïne ⁽⁶⁾ (“de aanbeveling betreffende de erkenning van kwalificaties”) gepresenteerd. Tijdens de buitengewone Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 28 maart heeft de Commissie – in coördinatie met het Franse voorzitterschap van de Raad – een tienpuntenplan gepresenteerd voor meer Europese coördinatie bij de opvang van vluchtelingen voor de oorlog in Oekraïne ⁽⁷⁾. Deze belangrijke documenten zullen zo nodig worden geüpdatet wanneer de omstandigheden veranderen en aanvullende richtsnoeren nuttig zijn.

Wie tijdelijke bescherming geniet, heeft recht op toegang tot de arbeidsmarkt in de EU, beroepsonderwijs en -opleiding en volwasseneneducatie. In de mededeling van 23 maart heeft de Commissie de lidstaten aangemoedigd toegang tot de arbeidsmarkt te verlenen en de bepalingen van artikel 12 van de richtlijn tijdelijke bescherming uit te breiden tot personen die uit hoofde van het nationale recht passende bescherming genieten, zoals bepaald in artikel 2, lid 2, van Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad (“passende bescherming uit hoofde van het nationale recht”). In deze mededeling verzoekt de Commissie de lidstaten op soortgelijke wijze de bepalingen met betrekking tot beroepsonderwijs en -opleiding en volwasseneneducatie uit hoofde van artikel 14 van de richtlijn tijdelijke bescherming zoveel mogelijk ook uit te breiden tot personen die uit hoofde van het nationale recht passende bescherming genieten. Deze mededeling heeft daarom zowel betrekking op vluchtelingen voor de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne die in aanmerking komen voor tijdelijke bescherming uit hoofde van de richtlijn tijdelijke bescherming, als op personen die in aanmerking komen voor passende bescherming uit hoofde van het nationale recht.

De Commissie onderhoudt via een groot aantal kanalen contacten met nationale autoriteiten, sociale en economische partners, de particuliere sector en maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij de opvang en de integratie van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Het solidariteitsplatform ⁽⁸⁾ coördineert de samenwerking tussen de lidstaten (bijvoorbeeld bij het in kaart brengen van behoeften, middelen, opvangcapaciteit en transfers), waarbij bijzondere aandacht wordt geschonken aan de meest kwetsbaren, met name kinderen. De Commissie heeft een meertalige website opgezet waar vluchtelingen voor de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne informatie vinden over hun rechten en mogelijkheden en de te volgen procedures bij aankomst in de EU ⁽⁹⁾. Bovendien zorgt een reeks initiatieven op EU-niveau ervoor dat de lidstaten ten volle kunnen gebruikmaken van de beschikbare EU-middelen, met name in het kader van het “Maatregelen voor vluchtelingen in Europa uit hoofde van het cohesiebeleid” (het initiatief CARE) ⁽¹⁰⁾.

Het aantal vluchtelingen en de snelheid waarmee ze zijn aangekomen, zijn ongekend en vereisen een doeltreffende respons op alle niveaus. Dit document bevat beleidsrichtsnoeren voor de lidstaten om de integratie van mensen uit Oekraïne op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Er worden concrete maatregelen beschreven die de lidstaten kunnen nemen op basis van de opgedane ervaringen en de beste praktijken die de afgelopen maanden en sinds de migratiecrisis in 2015-2016 zijn verzameld. Een succesvolle integratie op de arbeidsmarkt hangt ook af van maatregelen op andere gebieden, zoals toegang tot huisvesting, gezondheidszorg (met inbegrip van geestelijke en reproductieve gezondheidszorg), sociale bescherming en diensten, voor- en vroegschoolse educatie en opvang en schoolonderwijs. De maatregelen van de Commissie op al deze gebieden ⁽¹¹⁾ vullen elkaar aan.

⁽³⁾ Zoals toegelicht in de operationele richtsnoeren en de mededeling van 23 maart bepaalt artikel 2, lid 1, van Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad dat – naast Oekraïense onderdanen – staatlozen en onderdanen van andere derde landen die internationale bescherming in Oekraïne genoten, evenals hun gezinsleden tijdelijke bescherming moeten genieten als ze vóór of op 24 februari 2022 in Oekraïne verbleven. Aan onderdanen van derde landen die vóór of op 24 februari met een permanente verblijfsvergunning in Oekraïne verblijven en die niet veilig naar hun land van herkomst kunnen terugkeren, verlenen de lidstaten tijdelijke bescherming of passende bescherming uit hoofde van hun eigen nationaal recht (artikel 2, lid 2, van het uitvoeringsbesluit van de Raad). De lidstaten kunnen ook tijdelijke bescherming verlenen aan andere onderdanen van derde landen die legaal in Oekraïne verbleven en niet naar hun land van herkomst kunnen terugkeren (artikel 2, lid 3, van het uitvoeringsbesluit van de Raad). Zoals toegelicht in de operationele richtsnoeren, wordt de tijdelijke bescherming uit hoofde van het uitvoeringsbesluit van de Raad gedurende één jaar verleend vanaf de inwerkingtreding van het besluit, d.w.z. van 4 maart 2022 tot en met 4 maart 2023, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2001/55/EG. Als de Raad tijdens deze periode – op voorstel van de Commissie – geen besluit neemt om de tijdelijke bescherming te beëindigen, wordt die automatisch verlengd met zes maanden, d.w.z. tot en met 4 september 2023, en daarna nogmaals met zes maanden, d.w.z. tot en met 4 maart 2024.

⁽⁴⁾ Mededeling van de Commissie over operationele richtsnoeren voor de uitvoering van Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382 van de Raad tot vaststelling van het bestaan van een massale toestroom van ontheemden uit Oekraïne in de zin van artikel 5 van Richtlijn 2001/55/EG, en tot invoering van tijdelijke bescherming naar aanleiding daarvan (PB C 126 I van 21.3.2022, blz. 1).

⁽⁵⁾ COM(2022) 131 final.

⁽⁶⁾ Aanbeveling (EU) 2022/554 van de Commissie van 5 april 2022 betreffende de erkenning van kwalificaties van mensen die op de vlucht zijn door de Russische invasie van Oekraïne (PB L 107 I van 6.4.2022, blz. 1).

⁽⁷⁾ Raad Binnenlandse Zaken: Ten-Point Plan (europa.eu)

⁽⁸⁾ Opgezet door de Commissie op basis van de artikelen 24 tot en met 27 van de richtlijn tijdelijke bescherming.

⁽⁹⁾ Informatie voor mensen die op de vlucht zijn voor de oorlog in Oekraïne | Europese Commissie (europa.eu)

⁽¹⁰⁾ Ukraine: final adoption of CARE | Europees Sociaal Fonds Plus (europa.eu)

⁽¹¹⁾ Een aantal nieuwe maatregelen op deze gebieden lopen nog. Zie bijvoorbeeld de initiatieven in het kader van het 10-puntenplan, onder meer het initiatief “Veilig wonen”. Met betrekking tot onderwijs heeft de Commissie beleidsrichtlijnen voor het ondersteunen van de inclusie van Oekraïense vluchtelingen in het onderwijs: overwegingen, kernprincipes en praktijken (schooleducationgateway.eu) opgesteld.

De lidstaten worden aangemoedigd de richtsnoeren in deze mededeling uit te voeren overeenkomstig de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten ⁽¹²⁾, die essentieel zijn voor eerlijke en goed functionerende arbeidsmarkten en stelsels voor sociale bescherming in Europa. Talrijke in het actieplan van de Commissie voor integratie en inclusie 2021-27 ⁽¹³⁾ opgenomen maatregelen zijn bijzonder relevant voor vluchtelingen voor de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne. Er moet ook aandacht worden besteed aan non-discriminatie en de specifieke kwetsbaarheden van bepaalde groepen die een groter risico op discriminatie lopen, zoals Roma, personen die tot een raciale of etnische minderheid behoren, personen met een handicap en de lhbtq+-gemeenschap.

De EU zal verder met de Oekraïense autoriteiten samenwerken om maatregelen te ondersteunen die waarborgen dat vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne hun rechten kunnen uitoefenen. De Oekraïense diaspora in de EU speelt een bijzonder belangrijke rol bij de ondersteuning van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne.

2. TOEGANG TOT DE ARBEIDSMARKT EN OPLEIDINGEN

2.1. Werknemers en zelfstandigen

Snelle en doeltreffende toegang tot en integratie op de arbeidsmarkt is van cruciaal belang voor vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne die kunnen en willen werken. Ze kunnen in loondienst of als zelfstandige werken om zo financieel onafhankelijk te zijn, hun leven weer op te bouwen en een bijdrage te leveren aan en zich te integreren in de lokale gemeenschap tijdens hun verblijf in de EU. Het zal de betrokken personen, de EU en uiteindelijk de wederopbouw van Oekraïne ten goede komen.

Wie tijdelijke bescherming geniet, mag in loondienst of als zelfstandige werken, mits de specifieke regels voor elk beroep worden nageleefd. Om redenen van arbeidsmarktbeleid mogen de lidstaten voorrang geven aan EU-burgers en onderdanen van staten die gebonden zijn aan de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en aan onderdanen van derde landen die legaal in de EU verblijven en een werkloosheidsuitkering ontvangen. Het gemeen recht dat in de lidstaten geldt voor bezoldiging, toegang tot sociale zekerheid (in verband met werk in loondienst of zelfstandig werk) en andere arbeidsvoorwaarden, moet worden toegepast.

In de mededeling van 23 maart beveelt de Commissie de lidstaten aan de door de richtlijn tijdelijke bescherming verleende rechten op toegang tot de arbeidsmarkt van de EU zo ruim mogelijk te interpreteren en uitzonderingen op het vrije verkeer binnen de interne markt alleen in naar behoren gemotiveerde omstandigheden toe te passen. De Commissie moedigt de lidstaten aan dergelijke toegang tot hun arbeidsmarkt ook te verlenen aan wie uit hoofde van het nationale recht passende bescherming geniet. In de aanbeveling betreffende de erkenning van kwalificaties beveelt de Commissie de lidstaten ook aan geen verplichting voor bedrijven in te voeren of te handhaven om aan te tonen dat ze geen EU-burger in dienst kunnen nemen alvorens een persoon te mogen aanwerven die tijdelijke bescherming geniet.

Het is ook belangrijk uitbuiting en zwartwerk te voorkomen. De Europese Arbeidsautoriteit ondersteunt de uitwisseling van beste praktijken via haar platform tegen zwartwerk ⁽¹⁴⁾ om mogelijke misbruiken of arbeidsuitbuiting te bestrijden. De afgelopen jaren heeft het platform een brede aanpak gepromoot waarbij preventieve maatregelen (bijvoorbeeld voorlichting en het verstrekken van informatie) en sancties naar aanleiding van inspecties op de werkplek worden gecombineerd ⁽¹⁵⁾.

De openbare diensten voor arbeidsvoorziening spelen een belangrijke rol bij de integratie van mensen op de arbeidsmarkt: ze verstrekken informatie aan nieuwkomers op de arbeidsmarkt en fungeren als tussenschakel tussen werkzoekenden en werkgevers. Ze werken samen en coördineren maatregelen met andere belanghebbenden – zoals nationale overheden, gemeenten, sociale partners en maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld migrantenorganisaties en de Oekraïense diaspora) – om voor tijdige en gerichte steun te zorgen. De openbare diensten voor arbeidsvoorziening zijn ook belangrijke verleners van Eures-diensten ⁽¹⁶⁾. De vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne kunnen van een aantal van deze diensten gebruikmaken. De Commissie staat klaar om uitwisselingen en samenwerking rond deze kwesties verder te bevorderen via het Europees netwerk van openbare diensten voor arbeidsvoorziening.

⁽¹²⁾ Europese pijler van sociale rechten | Europese Commissie (europa.eu)

⁽¹³⁾ COM(2020) 758 final.

⁽¹⁴⁾ Europees platform tegen zwartwerk | Europese Arbeidsautoriteit (europa.eu)

⁽¹⁵⁾ Het ESF heeft ook dergelijke projecten gefinancierd, zie bijvoorbeeld Integrazione migranti Progetto PIU' SUPREME (lavoro.gov.it).

⁽¹⁶⁾ Eures (europa.eu) is een Europees samenwerkingsnetwerk van diensten voor arbeidsvoorziening om het vrije verkeer van werknemers te vergemakkelijken. Zie met name het deel "Werken en wonen".

Enquête onder openbare diensten voor arbeidsvoorziening:

In maart 2022 heeft de Commissie een enquête onder openbare diensten voor arbeidsvoorziening gehouden, waaruit is gebleken dat de openbare diensten voor arbeidsvoorziening zich snel hebben aangepast met behulp van online-informatie in meerdere talen (soms ook Oekraïens) en speciale adviseurs. In sommige landen hebben de openbare diensten voor arbeidsvoorziening speciale kantoren opgericht voor werkzoekenden die de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne zijn ontvlucht. Soms publiceren ze ook specifieke vacatures voor deze groep mensen. Sommige openbare diensten voor arbeidsvoorziening zijn reeds aanwezig bij de opvangcentra en -diensten; andere zijn betrokken bij gezamenlijke noodhulpgroepen of taskforces voor vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Veel openbare diensten voor arbeidsvoorziening hebben de afgelopen jaren aanzienlijke ervaring opgedaan met de registratie en de profilering van asielzoekers en vluchtelingen en hun integratie op de arbeidsmarkt. Ze zijn daarom graag bereid samen te werken en goede praktijken uit te wisselen via het Europees netwerk van openbare diensten voor arbeidsvoorziening.

De Commissie werkt ook met de sociale en economische partners samen in het kader van het Europees partnerschap voor integratie⁽¹⁷⁾ om de integratie van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne op de arbeidsmarkt te bevorderen. De lidstaten worden ook aangemoedigd om op nationaal niveau talrijke economische en sociale partners bij de problematiek te betrekken, aangezien zij van cruciaal belang zijn om met de nodige steun arbeidskansen voor werknemers en zelfstandigen te creëren.

Wanneer de lidstaten maatregelen nemen met betrekking tot de toegang tot arbeid in loondienst en als zelfstandige, verzoekt de Commissie hen om:

— **voor informatie te zorgen:**

- **over de beschikbare steun voor vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne.** Dit gaat verder dan de wettelijke verplichting om hen te informeren over hun rechten. Het betreft informatie over steunmaatregelen, zoals loopbaanbegeleiding, advies, mentorschap, bescherming tegen discriminatie (met name tijdens zwangerschap en vroeg ouderschap) en maatregelen om werk en privéleven te combineren. De informatie kan worden opgenomen in het document dat op grond van artikel 9 van de richtlijn tijdelijke bescherming moet worden verstrekt (idealiter in de taal van de ontvanger), en ook via speciale websites, apps of advertenties worden verstrekt. De lidstaten worden aangemoedigd om een soortgelijk document en soortgelijke informatie ook ter beschikking te stellen van wie in aanmerking komt voor passende bescherming uit hoofde van het nationale recht.
- **ten behoeve van integratiecentra, lokale autoriteiten, instellingen voor sociale zekerheid, potentiële werkgevers en sociale partners** – over de rechten van wie tijdelijke en passende bescherming uit hoofde van het nationale recht geniet. Dit kan via informatie- en opleidingssessies en door hen aan te moedigen deel te nemen aan initiatieven op EU-niveau, zoals het pact voor vaardigheden⁽¹⁸⁾.
- **de integratie op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken** van wie tijdelijke bescherming en – in voorkomend geval – passende bescherming uit hoofde van het nationale recht geniet door:
 - wie in de EU aankomt aan te moedigen **zich snel bij de plaatselijke openbare diensten voor arbeidsvoorziening in te schrijven**, bijvoorbeeld door de nodige informatie te verstrekken bij aankomst of in opvangcentra en -diensten.

⁽¹⁷⁾ Europees partnerschap voor integratie (europa.eu) Het partnerschap bestaat uit de Europese Commissie en de vijf organisaties van sociale en economische partners (EVV, Business Europe, SMEUnited, CEEP, Eurochambres). Sinds de start van het partnerschap in 2017 hebben de sociale en economische partners in meer dan 20 EU-landen een grote verscheidenheid van maatregelen uitgevoerd om de integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen. De Europese Commissie heeft verschillende innovatieve projecten medegefinancierd om de integratie van vluchtelingen en andere migranten op de arbeidsmarkt te bevorderen. De Commissie werkt met de sociale en economische partners samen om het Europees partnerschap voor integratie te versterken en ook vluchtelingen voor de Russische invasie in Oekraïne op de arbeidsmarkt te integreren.

⁽¹⁸⁾ Het pact voor vaardigheden biedt een model om op basis van gezamenlijk engagement vaardigheden in Europa te ontwikkelen. De Commissie roept de bij het pact betrokken partijen op om al wie de Russische invasie in Oekraïne ontvlucht, concrete opleidings- en werkgelegenheidskansen te bieden.

- bij de werkzaamheden van de nationale autoriteiten en de openbare diensten voor arbeidsvoorziening aandacht te schenken aan **de behoeften van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne** door:
 - in eerste instantie bijzondere aandacht te schenken aan **beroepen waar mensen die tijdelijke bescherming en adequate bescherming uit hoofde van het nationale recht genieten, andere vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne kunnen ondersteunen** (bijvoorbeeld artsen, verpleegkundigen, leerkrachten en opleiders, werknemers in voor- en vroegschoolse educatie en opvang, arbeidsmarktadviseurs en medewerkers van openbare diensten voor arbeidsvoorziening). Hiervoor kan worden gezorgd door de barrières voor toegang tot dergelijke beroepen af te bouwen en met de Oekraïense autoriteiten en diaspora samen te werken.
 - bijzondere aandacht aan de **toegang van vrouwen tot de arbeidsmarkt** te schenken en prioritair aan de behoeften van vrouwen met kinderen te voldoen, ook door hun recht op toegang tot voor- en vroegschoolse educatie en opvang en schoolonderwijs te waarborgen, zodat ze gemakkelijker werk kunnen vinden.
 - de werkgelegenheid te bevorderen in sectoren en beroepen waar **tekorten op de arbeidsmarkt** in de gastlidstaten heersen. Met behulp van **de door Cedefop uitgevoerde analyse van vacatures in Europa** ⁽¹⁹⁾ kunnen de lidstaten nagaan aan welke vaardigheden behoefte is en waar (ook op regionaal niveau). Bovendien kunnen de lidstaten het verslag “Shortage and Surplus Occupations” ⁽²⁰⁾ van de Europese Arbeidsautoriteit gebruiken om de behoeften in kaart te brengen.
 - **voorlichting over diversiteit op de werkplek te verlenen en cursussen burgerschap/sociaal-culturele oriëntatie aan te bieden**, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften van specifieke groepen (bijvoorbeeld vrouwen, personen met een handicap, minderheden enzovoort) en deze groepen worden geïnformeerd over het recht op non-discriminatie en over wat te doen wanneer dat recht wordt geschonden.
 - het faciliterend kader voor de toegang tot **arbeid in loondienst en als zelfstandige** te versterken door:
 - **steun te verlenen aan werkgevers** die vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne aanwerven, en **de oprichting van startende ondernemingen financieel te ondersteunen**. Ook bedrijven en netwerken die in de **sociale economie** actief zijn, kunnen de integratie ondersteunen.
 - **programma's ter ondersteuning van ondernemerschap open te stellen** voor vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, bijvoorbeeld opleiding, mentorschap, coaching, netwerkondersteuning, microfinanciering of een combinatie van financiële en niet-financiële steunmaatregelen. Het **beleidsinstrument voor beter ondernemerschap** ⁽²¹⁾ kan hiervoor worden gebruikt.
 - **Europese programma's ter ondersteuning van ondernemerschap** te promoten, zoals Erasmus voor jonge ondernemers ⁽²²⁾ en het Enterprise Europe Network ⁽²³⁾.
- al wie in loondienst of als zelfstandige wil werken, **een zo ruim mogelijke toegang tot de arbeidsmarkt te bieden** door:
 - **het gevaar van uitbuiting en zwartwerk aan te pakken** ⁽²⁴⁾ door voor samenwerking tussen verschillende actoren (onder meer de rechtshandavingsinstanties en de arbeidsinspecties) te zorgen conform de holistische aanpak die de afgelopen jaren is bepleit door het platform tegen zwartwerk en in de EU-strategie voor de bestrijding van mensenhandel 2021-2025 ⁽²⁵⁾ en het gemeenschappelijk plan om de risico's van mensenhandel aan te pakken en potentiële slachtoffers onder de vluchtelingen voor de oorlog in Oekraïne te helpen ⁽²⁶⁾.

⁽¹⁹⁾ Skills-OVATE | Cedefop (europa.eu)

⁽²⁰⁾ Analysis of shortage and surplus occupations 2021 | Europese Arbeidsautoriteit (europa.eu)

⁽²¹⁾ Homepage | Het beleidsinstrument voor beter ondernemerschap is door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en de Commissie ontwikkeld. Het is een online-instrument voor beleidsmakers en andere belanghebbenden op lokaal, regionaal en nationaal niveau die willen nagaan hoe de overheid jongeren, vrouwen, migranten en werklozen kan helpen een bedrijf op te richten of als zelfstandige te werken en hoe de ontwikkeling van sociale ondernemingen kan worden ondersteund.

⁽²²⁾ Erasmus voor jonge ondernemers (erasmus-entrepreneurs.eu) helpt Europese aspirant-ondernemers de nodige vaardigheden te verwerven om een klein bedrijf in Europa op te starten en/of succesvol te leiden.

⁽²³⁾ Enterprise Europe Network (europa.eu) helpt bedrijven te innoveren en internationaal te groeien. Het is het grootste netwerk voor steun aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) ter wereld.

⁽²⁴⁾ Zie bijvoorbeeld Early Warning Notification - War in Ukraine: refugees arriving to the EU from Ukraine at risk of exploitation as part of THB | Europol (europa.eu)

⁽²⁵⁾ COM(2021) 171 final.

⁽²⁶⁾ A new Anti-Trafficking Plan to protect people fleeing the war in Ukraine (europa.eu)

- **geen gebruik te maken van de krachtens artikel 12 van de richtlijn tijdelijke bescherming geboden mogelijkheid om bij de toegang tot de arbeidsmarkt voorrang te verlenen aan EU-onderdanen** en onderdanen van staten die gebonden zijn door de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, of legaal verblijvende onderdanen van derde landen die een werkloosheidsuitkering ontvangen.
- ervoor te zorgen dat bij arbeidsmarktmaatregelen **altijd met personen met een handicap rekening wordt gehouden** en in toegankelijke informatie en diensten wordt voorzien, conform beginsel 17 van de Europese pijler van sociale rechten en de verbintenissen in het kader van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD).

Voorbeelden van relevante door de EU gefinancierde projecten

Door de EU gefinancierde projecten ⁽²⁷⁾ kunnen als inspiratiebron dienen en goede praktijken onder de aandacht brengen. Zo zijn **“versnelde” integratieprogramma’s** – waarbij bijzondere aandacht wordt geschonken aan zowel taalopleidingen als werkplekieren – bijzonder doeltreffend gebleken bij de integratie van asielzoekers en vluchtelingen.

Fostering Opportunities of Refugee Workers (FORWORK) ⁽²⁸⁾ is een door het EaSI gefinancierd proefproject om asielzoekers en vluchtelingen in opvangcentra in Piemonte (Italië) en Albanië op de arbeidsmarkt te integreren. Het project voorziet in beoordelingen van vaardigheden en genderspecifiek mentorschap in combinatie met taal- en beroepsopleidingen. Doel is een gepersonaliseerd integratieplan op te stellen.

Een ander door het EaSI gefinancierd proefproject is **Fast track action boost (FAB)** ⁽²⁹⁾; doel is vluchtelingen en hun gezinnen – en vooral vrouwelijke vluchtelingen – in steden versneld op de arbeidsmarkt te integreren. Bij het partnerschap zijn Belgrado, Berlijn, Madrid, Milaan, Stockholm en Wenen betrokken.

Een succesvol voorbeeld van partnerschappen met talrijke belanghebbenden is het project **Labour INT** ⁽³⁰⁾, dat veelgelaagde integratietrajecten (van aankomst tot de werkplek, met inbegrip van onderwijs, opleiding en arbeidsbemiddeling) voor asielzoekers en vluchtelingen promoot, waarbij wordt voortgebouwd op de belangen en capaciteiten van bedrijven, kamers van industrie en koophandel, vakbonden en migrantenverenigingen.

Door het ESF gefinancierde projecten ter bevordering van de integratie van vrouwelijke migranten op de arbeidsmarkt zijn onder meer **Stark im Beruf** ⁽³¹⁾ (Duitsland) (voor moeders met een migrantenachtergrond), **Mirjam** ⁽³²⁾ (voor vrouwen die in Zweden aankomen) en **CIAO** ⁽³³⁾ (Luxemburg) (voor vrouwen met een migrantenachtergrond).

2.2. Vaardigheden in kaart brengen en kwalificaties snel erkennen

Wie tijdelijke bescherming en passende bescherming uit hoofde van het nationale recht geniet, moet kunnen aantonen over welke vaardigheden en kwalificaties hij/zij beschikt om snel op de arbeidsmarkt te kunnen worden geïntegreerd. Verscheidene lidstaten voorzien in procedures om – wanneer de nodige documenten beschikbaar zijn – de gelijkwaardigheid van studies en kwalificaties te beoordelen en – wanneer de nodige documenten niet beschikbaar zijn – vaardigheden en eerdere leerresultaten en ervaringen te valideren (bijvoorbeeld via tests, beoordelingen van praktische vaardigheden, demonstraties van vaardigheden, interviews of online zelfevaluaties). Het is belangrijk dat deze maatregelen geen onnodige obstakels opwerpen voor een daadwerkelijke toegang tot de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld door taalvereisten te stellen).

⁽²⁷⁾ Voorbeelden van projecten zijn te vinden op de ESF- website, de ESF+-website en de European Website on Integration. De meest recente voorbeelden van goede praktijken op het gebied van de integratie van vluchtelingen en migranten zijn samengevat in de thematische en eindverslagen van de Mutual Learning Conferences 2021, 2020 en 2019.

⁽²⁸⁾ Forwork

⁽²⁹⁾ FAB

⁽³⁰⁾ Labour-INT

⁽³¹⁾ Stark im Beruf

⁽³²⁾ Mirjam

⁽³³⁾ CIAO

Om toegang te krijgen tot gereguleerde beroepen (bijvoorbeeld in de gezondheidszorg en het onderwijs) is doorgaans een beoordeling en formele erkenning van de buitenlandse kwalificaties vereist. De aanbeveling betreffende de erkenning van kwalificaties biedt richtsnoeren en praktisch advies om kwalificaties snel, eerlijk en flexibel te erkennen. Voorts wordt in de aanbeveling benadrukt dat het belangrijk is de academische erkenning (bijvoorbeeld van universitaire diploma's) te vergemakkelijken. De meeste leerprogramma's (bijvoorbeeld werkplekleren) houden echter geen verband met gereguleerde beroepen. Bovendien kunnen veel mensen ook vaardigheden hebben verworven door te werken, een bedrijf te leiden of op een andere manier actief te zijn (bijvoorbeeld als vrijwilliger). Deze vaardigheden kunnen zeer waardevol zijn op de arbeidsmarkt, maar dreigen niet te worden erkend en ondergewaardeerd te blijven.

De Commissie biedt eindgebruikers en tussenpersonen verschillende tools met betrekking tot vaardigheden, zoals het instrument voor het opstellen van een vaardigheidsprofiel voor onderdanen van derde landen ⁽³⁴⁾, dat nu ook in het Oekraïens beschikbaar is. Oekraïenstaligen die werk zoeken of hun opleiding/studie willen voortzetten, kunnen van deze tool gebruikmaken. De tool brengt vaardigheden in kaart en verzamelt informatie over kwalificaties en ervaringen in het kader van een gestructureerd interview. Ook de Europese classificatie van vaardigheden, competenties, kwalificaties en beroepen (ESCO) ⁽³⁵⁾ zal in juni in het Oekraïens beschikbaar zijn om het gebruik van het instrument voor het opstellen van een vaardigheidsprofiel en soortgelijke door de particuliere sector gebruikte tools te vergemakkelijken. De ePortfolio van Europass ⁽³⁶⁾ is sinds eind april 2022 in het Oekraïens beschikbaar. De Commissie ontwikkelt ook het proefinitiatief "EU-talentedpool" ⁽³⁷⁾: een EU-breed webportaal dat vluchtelingen uit Oekraïne in staat stelt hun vaardigheden te registreren, waardoor het gemakkelijker wordt om de in deze groep beschikbare vaardigheden in kaart te brengen en aan de vraag van potentiële werkgevers te voldoen. Het proefinitiatief wordt ontwikkeld in overleg met de lidstaten en de belangrijkste belanghebbenden.

Om ervoor te zorgen dat Oekraïense kwalificaties gemakkelijker over de grenzen heen kunnen worden begrepen door werkgevers en aanbieders van onderwijs en opleiding, heeft de Commissie met de Europese Stichting voor opleiding (ETF), de Oekraïense autoriteiten ⁽³⁸⁾ en de EU-lidstaten samengewerkt om het Oekraïense nationale kwalificatiekader en het Europese kwalificatiekader (EKK) te vergelijken. De ETF heeft een informatieplatform ⁽³⁹⁾ opgezet om vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te informeren over de wijze waarop ze onderwijs en opleiding kunnen blijven volgen en hulp kunnen krijgen bij de erkenning van hun kwalificaties. Anderen biedt het platform hulp om die kwalificaties te interpreteren. De Commissie onderzoekt ook het potentieel van Europese digitale credentials voor leerresultaten om diploma's opnieuw digitaal uit te reiken aan wie de oorlog is ontvlucht en niet over de nodige documenten beschikt.

Wanneer de lidstaten maatregelen nemen om vaardigheden en kwalificaties in kaart te brengen en te erkennen, verzoekt de Commissie hen om:

- **ervoor te zorgen dat de vaardigheden en kwalificaties kunnen worden getaxeerd, beoordeeld en snel erkend (afhankelijk van het geval), ongeacht of er documenten beschikbaar zijn** (bijvoorbeeld door steun te verlenen om cv's op te stellen, vaardigheden te testen en ontbrekende kwalificaties terug te vinden). Het is onontbeerlijk dat openbare diensten voor arbeidsvoorziening, sociale partners, instellingen voor de validatie en erkenning van kwalificaties (bijvoorbeeld nationale informatiecentra voor academische erkenning ⁽⁴⁰⁾) en de Oekraïense autoriteiten samenwerken om vaardigheden en kwalificaties snel, gratis en eenvoudig in kaart te brengen en te erkennen en ervoor te zorgen dat vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne doeltreffend over deze opties worden geïnformeerd.
- de diensten voor de beoordeling en erkenning van eerdere ervaringen en leerresultaten (met inbegrip van niet-formele en informele leerresultaten) aan te moedigen **proactief met vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne** en met vluchtelingenorganisaties samen te werken om ervoor te zorgen dat mensen met alle mogelijke vaardigheden steun krijgen om hun vaardigheden in kaart te brengen.

⁽³⁴⁾ Vaardigheidsprofiel (europa.eu) is een meertalig instrument voor organisaties die bijstand verlenen aan onderdanen van derde landen. Het helpt de vaardigheden, kwalificaties en werkervaring van onderdanen van derde landen in kaart brengen en verleent individueel advies over verdere stappen (bijvoorbeeld de erkenning van diploma's, de validatie van vaardigheden, bijscholing of hulp bij het vinden van een baan).

⁽³⁵⁾ Homepage (europa.eu): ESCO is de meertalige Europese classificatie van vaardigheden, competenties en beroepen. ESCO werkt als een woordenboek waarin beroepen en vaardigheden die relevant zijn voor de arbeidsmarkt van de EU en voor onderwijs en opleiding, worden beschreven, gekarakteriseerd en geclassificeerd.

⁽³⁶⁾ Home | Europass is een reeks onlinetools om gebruikers de helpen cv's en begeleidende brieven op te stellen en een baan of een cursus in de EU te vinden.

⁽³⁷⁾ In de mededeling van de Commissie "Aantrekken van vaardigheden en talent naar de EU" van 27 april 2022 (COM(2022) 657 final) worden de voorbereidingen van het proefinitiatief toegelicht.

⁽³⁸⁾ Zoals het Ministerie van Onderwijs, het Nationaal Agentschap voor kwalificaties, het Nationaal Agentschap voor kwaliteitsborging in het hoger onderwijs en het ENIC-NARIC-centrum.

⁽³⁹⁾ Education and work information for Ukrainians and EU countries | ETF (europa.eu)

⁽⁴⁰⁾ ENIC-NARIC: het ENIC-NARIC-netwerk (het Europees netwerk van informatiecentra in de Europese regio en de nationale informatiecentra voor academische erkenning in de Europese Unie) heeft het Q-entry-project in het kader van Erasmus+ opgezet: een databank die de lidstaten en andere landen dekt en informatie bevat over de kwalificaties die toegang geven tot hoger onderwijs.

Voorbeelden van relevante door de EU gefinancierde projecten

In België (Wallonië) helpen met ESF-middelen ondersteunde **centra voor de validatie van vaardigheden** ⁽⁴¹⁾ vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne met beroepservaring hun vaardigheden officieel en kosteloos te laten valideren. Mede dankzij de officiële erkenning kunnen de vluchtelingen hun vaardigheden ten behoeve van werkgevers demonstreren, een opleiding hervatten of toegang tot een beroep krijgen.

2.3. Initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding

De Commissie werkt met de Europese Stichting voor opleiding samen om studenten beroepsonderwijs en -opleiding (BOO) te helpen online verder te leren. De Europese Stichting voor opleiding werkt met name met de Oekraïense autoriteiten en andere partners samen om onlineleerinhoud en online-opleidingsmiddelen op te sporen en te verzamelen (bijvoorbeeld microcursussen en korte beroepsmodules uit de lidstaten en partnerlanden), die op grote schaal verspreid kunnen worden om ontheemden uit Oekraïne leermogelijkheden te bieden met het oog op het verwerven van specifieke BOO-competenties en microcredentials.

Enquête over maatregelen met betrekking tot beroepsonderwijs en -opleiding

Om informatie in te winnen over de tot dusver in de lidstaten genomen maatregelen met betrekking tot beroepsonderwijs en -opleiding en om de uitwisseling van goede praktijken te ondersteunen, heeft de Commissie in maart 2022 een **enquête** gehouden onder leden van het Raadgevend Comité voor de beroepsopleiding, de directeuren-generaal voor beroepsonderwijs en -opleiding, de Europese verenigingen van aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en de leden van het pact voor vaardigheden (bedrijven, verenigingen, kamers van koophandel, aanbieders van opleidingen en anderen).

De voorlopige resultaten ⁽⁴²⁾ geven een overzicht van de maatregelen die de lidstaten tot dusver hebben genomen, en bieden voorbeelden van goede praktijken die als inspiratiebron voor anderen kunnen dienen. Het gaat onder meer om versnelde procedures, de gelijkwaardigheid van studies en validatieprocedures, individuele plannen, mentorschap en begeleiding, werkplekleren en voorbereidende lessen (onder meer om taal- en interpersoonlijke vaardigheden te ontwikkelen).

De Commissie verzoekt de lidstaten om:

- **voor snelle toegang tot initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding (met inbegrip van leerlingplaatsen) te zorgen** en – in samenwerking met de sociale en economische partners – **het aanbod hoogwaardig werkplekleren en hoogwaardige leerlingplaatsen uit te breiden** overeenkomstig de beginselen van het Europees kader voor hoogwaardige en doeltreffende leerlingplaatsen ⁽⁴³⁾, ook wat betreft beloning.

⁽⁴¹⁾ CVDC | Site de la validation des compétences (validationdescompetences.be)

⁽⁴²⁾ Voorlopige resultaten: Survey on integration of Ukrainian refugees in Vocational Education and Training (VET) - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission (europa.eu)

⁽⁴³⁾ Aanbeveling van de Raad van 15 maart 2018 voor een Europees kader voor hoogwaardige en doeltreffende leerlingplaatsen (PB C 153 van 2.5.2018, blz. 1).

- **aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding te ondersteunen** door extra financiering te verlenen, voor meer flexibiliteit bij de aanpassing van opleidingsprogramma's aan de behoeften van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te zorgen en te **overwegen leraren en opleiders BOO aan te werven die tijdelijke bescherming of passende bescherming uit hoofde van het nationale recht genieten.**
- **eerdere leerervaringen en kwalificaties te erkennen** door bestaande validatieprocessen te gebruiken om specifieke leertrajecten correct toe te wijzen; en met sociale en economische partners samen te werken om lerende jongeren uit Oekraïne een beroepsexamen te helpen afleggen met het oog op de afgifte van op competenties gebaseerde beroepscertificaten.
- **de mogelijkheden te onderzoeken om lopende mobiliteitsverblijven** van Oekraïense studenten BOO die niet naar huis kunnen terugkeren en die mogelijk om tijdelijke bescherming verzoeken, **in het kader van Erasmus+ te verlengen.**

Voorbeelden van relevante door de EU gefinancierde projecten

Met First Room – een door het ESF medegefinancierd project in Boekarest – biedt de **Concordia Vocational School** ⁽⁴⁴⁾ opleidingen en advies ter ondersteuning van de sociale integratie van kinderen en jongeren die van overheidswege bescherming genieten. De Vocational School voorziet in de certificering van hun competenties en zorgt voor arbeids- en loopbaanoriëntatie. De geïntegreerde diensten verlenen jongeren ook steun door huisvesting en beschikbare kamers in het transitcentrum van Concordia te huren. Momenteel wordt ook steun verleend aan vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne.

2.4. Bij- en omscholing voor volwassenen om de toegang tot de arbeidsmarkt te vergemakkelijken

Wie tijdelijke bescherming geniet, moeten toegang krijgen tot volwasseneneducatie, beroepsopleiding en werkplekieren. Werkplekieren is zeer doeltreffend gebleken bij de integratie van migranten en vluchtelingen. Daarnaast is het voor een succesvolle deelname aan de arbeidsmarkt en de samenleving (waarbij migranten onder meer over hun rechten worden voorgelicht en hun rechten uitoefenen) belangrijk zachte en harde vaardigheden (met inbegrip van ondernemersvaardigheden, zelfontplooiing en computervaardigheden) aan te scherpen en vooral een taalopleiding te volgen (onder meer op de werkplek). Door vandaag in de vaardigheden van de vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te investeren kunnen de lidstaten ook een belangrijke bijdrage leveren aan de toekomstige wederopbouw van Oekraïne.

Wanneer de lidstaten maatregelen nemen met betrekking tot onderwijs en opleiding van volwassenen, verzoekt de Commissie hen om:

- **zo snel mogelijk voor gerichte bij- en omscholing, beroepsonderwijs en -opleiding en/of werkplekieren te zorgen**, waarbij rekening met de behoeften van specifieke groepen (bijvoorbeeld vrouwen, personen met een handicap en minderheden) wordt gehouden en steun wordt verleend om doeltreffend van de geboden mogelijkheden gebruik te maken. De lidstaten worden aangemoedigd om met aanbieders van onderwijs en opleiding, sociale en economische partners en de particuliere sector samen te werken om ervoor te zorgen dat de geboden mogelijkheden aansluiten bij de behoeften van de arbeidsmarkt en de vaardigheidskloven helpen dichten.
- **in steunmaatregelen en voorlichting te voorzien zodat de betrokkenen gemakkelijker van de bij- en omscholingsmogelijkheden kunnen gebruikmaken**, met inbegrip van hulp bij het zoeken naar passende programma's en financiële steun (zoals opleidingsvouchers en individuele leerrekeningen).

⁽⁴⁴⁾ Commissioner Schmit visits ESF-funded projects in Romania supporting refugees from Ukraine | Europees Sociaal Fonds Plus (europa.eu)

Voorbeelden van relevante door de EU gefinancierde projecten

Het door Erasmus+ gesteunde **Omnia Skills Centre** ⁽⁴⁵⁾ (Finland) verleent in Espoo diensten aan immigranten om hun beroepsvaardigheden aan te scherpen en de werkgelegenheid te bevorderen. Het centrum zorgt onder meer voor opleidingen, coaching en advies en biedt Finse taalcursussen aan.

Het door het ESF gefinancierde project **Bremen Integration Qualification** ⁽⁴⁶⁾ (Duitsland) wil vooral de toegang van immigranten tussen 18 en 26 jaar tot leren en werkgelegenheid bevorderen, onder meer door voor intensieve taalcursussen te zorgen. Het project wordt door het Rode Kruis beheerd en biedt al steun aan jongeren die de oorlog in Oekraïne ontvluchten.

2.5. Volwassenen mogelijkheden bieden om hun onderwijstraject te voltooien

De lidstaten kunnen volwassenen die tijdelijke bescherming genieten, toegang geven tot het algemeen onderwijs. Dit kan zinvol zijn voor personen die hun formeel initieel onderwijstraject niet konden voltooien en geen diploma hoger middelbaar onderwijs hebben behalen, hun studie in het hoger onderwijs als gevolg van de invasie moesten onderbreken of niet naar het hoger onderwijs konden doorstromen. Niet alleen de betrokken personen, maar ook de EU en uiteindelijk Oekraïne zullen van deze inspanningen profiteren.

Wanneer de lidstaten nationale maatregelen nemen om volwassenen de kans te geven hun onderwijstraject te voltooien, verzoekt de Commissie hen om:

- **volwassenen die op de vlucht zijn voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, mogelijkheden te bieden om algemeen onderwijs te volgen, onder meer in het kader van tweedekansonderwijs.** Deze mogelijkheden moeten flexibel en doelgericht zijn en rekening houden met de behoeften van wie tijdelijke bescherming en passende bescherming uit hoofde van het nationale recht geniet. Daartoe wordt de lidstaten verzocht met belanghebbenden – onder meer het maatschappelijk middenveld en plaatselijke gemeenschappen – samen te werken om de betrokken personen te helpen daadwerkelijk van deze mogelijkheden gebruik te maken.
- **volwassenen die op de vlucht zijn voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, mogelijkheden te bieden zich bij instellingen voor hoger onderwijs in te schrijven** om reeds begonnen studies te voltooien of nieuwe studieprogramma's te volgen. Daartoe kunnen de lidstaten instellingen voor hoger onderwijs aanmoedigen en ondersteunen om vluchtelingen in te schrijven of in staat te stellen hun studie op afstand voort te zetten, bijvoorbeeld door de samenwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs in de EU en Oekraïne te bevorderen, ook om de herintegratie in het Oekraïense stelsel waar nodig te vergemakkelijken.
- **toegang te verlenen tot infrastructuur (bijvoorbeeld examencentra en IT-apparatuur) en met de Oekraïense autoriteiten samen te werken om ontheemden in staat te stellen toelatingsexamens af te leggen** met het oog op toegang tot het Oekraïense hoger onderwijs.

⁽⁴⁵⁾ Support and training for immigrants at the Omnia Skills Centre | Omnia

⁽⁴⁶⁾ Creating pathways to employment for immigrants through language learning | European Social Fund Plus (europa.eu)

3. STEUN UIT EU-FONDSEN

De in deze mededeling beschreven maatregelen kunnen door verschillende EU-fondsen en -initiatieven worden ondersteund. Bij recente wijzigingen van bestaande verordeningen is vooral aandacht geschonken aan niet-bestede middelen in het kader van de programmeringsperiode 2014-2020, met name uit het Europees Sociaal Fonds (ESF), het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen (FEAD) en het Fonds voor asiel, migratie en integratie (AMIF).

Door de verordeningen betreffende de fondsen te wijzigen ⁽⁴⁷⁾ heeft het **initiatief CARE** ("Maatregelen voor vluchtelingen in Europa uit hoofde van het cohesiebeleid") de lidstaten vooral meer flexibiliteit verleend om snel van de cohesiefondsen van de EU te kunnen gebruikmaken zonder de werkingssfeer ervan te wijzigen.

Het initiatief CARE

Met de CARE-verordening zijn de volgende belangrijke wijzigingen ingevoerd:

- Er wordt steun verleend voor concrete acties om de crisis in Oekraïne vanaf 24 februari 2022 aan te pakken, ook in het kader van verzoeken die na die datum zijn ingediend.
- De lidstaten kunnen van het ESF of het EFRO gebruikmaken om onbeperkt steun te verlenen aan subsidiabele maatregelen in het kader van het andere fonds. EFRO-middelen voor infrastructuurprojecten kunnen bijvoorbeeld opnieuw worden toegewezen om sociale inclusie, zorg en onderwijs te bevorderen. Omgekeerd kunnen ESF-middelen worden gebruikt om materiaal en infrastructuur voor vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te financieren.
- De lidstaten kunnen profiteren van de terugbetaling van 100 % van de tot en met 30 juni 2022 bij de Commissie gedeclareerde uitgaven ⁽⁴⁸⁾.
- De lidstaten kunnen ook hun toewijzing uit hoofde van React-EU (tot in totaal 10 miljard EUR) programmeren om de crisis aan te pakken.
- De lidstaten hebben 3,5 miljard EUR aan extra voorfinanciering uit hoofde van React-EU ontvangen (met name ten gunste van de lidstaten die het grootste aantal vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne hebben opgevangen ⁽⁴⁹⁾).
- De lidstaten kunnen een nieuwe eenheidsprijs van 40 EUR per week per persoon toepassen. Zo is het mogelijk onmiddellijke bijstand te verlenen en tegelijkertijd de regels voor de onkostendeclaratie te vereenvoudigen ⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁷⁾ Verordening (EU) nr. 1303/2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320) en Verordening (EU) nr. 223/2014 betreffende het Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen (PB L 72 van 12.3.2014, blz. 1).

⁽⁴⁸⁾ Voor het boekjaar dat begint op 1 juli 2021 en eindigt op 30 juni 2022.

⁽⁴⁹⁾ Een verhoging van de initiële voorfinanciering uit hoofde van React-EU van 11 % tot 15 % voor alle lidstaten en tot 45 % voor de lidstaten in de frontlinie (HU, PL, RO en SK) en de lidstaten met het grootste aantal vluchtelingen in verhouding tot hun bevolking (meer dan 1 % van hun bevolking op 23 maart: AT, BG, CZ, EE en LT).

⁽⁵⁰⁾ Ukraine: making it easier and quicker for Member States to use cohesion funding to support immediate needs of refugees | European Social Fund Plus (europa.eu) Dit geldt voor iedereen die tijdelijke bescherming op grond van de richtlijn tijdelijke bescherming geniet, tot 13 weken na aankomst.

Bij de op 6 april vastgestelde Verordening (EU) 2022/585 ⁽³¹⁾ wordt de uitvoeringsperiode van het Fonds voor asiel, migratie en integratie (AMIF) en het Fonds voor interne veiligheid (ISF)(Grenzen, visa en ISF-politie) met één jaar verlengd (tot juni 2024) en worden AMIF-middelen voor de periode 2014-2020 vrijgegeven die eerder voor specifieke doeleinden bestemd waren.

Om de lidstaten te helpen de beschikbare financieringsmogelijkheden en programmeringsregelingen optimaal te benutten, heeft de Commissie een indicatieve lijst van subsidiabele maatregelen in het kader van het ESF, het FEAD, het EFRO, het AMIF en het ISF (Grenzen en visa) opgesteld en een (voornamelijk maar niet uitsluitend voor programma-autoriteiten toegankelijke) webpagina met vragen en antwoorden ⁽³²⁾ opgezet om de lidstaten snel en eenduidig te kunnen antwoorden.

Het ESF kan de meeste van de in deze mededeling beschreven maatregelen helpen financieren, bijvoorbeeld mentorschap, loopbaanbegeleiding, bij- en omscholing, arbeidsbemiddeling, leerlingplaatsen en stages, ondersteuning van openbare diensten voor arbeidsvoorziening en maatregelen om discriminatie te voorkomen en de toegankelijkheid van informatie voor alle werknemers te waarborgen. Het ESF kan ook personeel financieren dat vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne aan de grens of elders in de lidstaten opvangt. Daarnaast kan het ESF onderwijs voor kinderen en volwassenen en de toegang tot gezondheidszorg, huisvesting en sociale diensten financieren.

Het EFRO kan de toegang ondersteunen tot reguliere en niet-gesegregeerde diensten op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, opleiding, huisvesting, gezondheidszorg en sociale zorg door voor toegankelijke infrastructuur (bijvoorbeeld door infrastructuur te bouwen, te renoveren of uit te breiden) en aanverwante uitrusting te zorgen. Het AMIF en het ISF - Grenzen, visa en ISF Politie kunnen worden gebruikt om aan de eerste behoeften bij opvang van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te voldoen en – in het geval van het AMIF – hun integratie in de gastlanden te bevorderen.

De kerntaak van het ESF bestaat erin werkgelegenheidskansen op lange termijn te creëren. Daarnaast kan het ESF ook noodmaatregelen ondersteunen (bijvoorbeeld voedselhulp, fundamentele materiële bijstand, kosten voor huisvesting of vervoerskosten), mits deze maatregelen worden gecombineerd met een individueel integratietraject in het land dat bijstand verleent. Het FEAD heeft een nog breder toepassingsgebied en kan – ongeacht de status en de woonplaats van de betrokkenen – worden gebruikt om fundamentele materiële bijstand te verlenen (bijvoorbeeld voedsel, artikelen voor persoonlijke hygiëne, artikelen voor baby's en kinderen enzovoort).

Er kan ook financiering uit hoofde van InvestEU – met name in het kader van de vaardigheden- en onderwijsgarantie – worden gebruikt om mensen te helpen hun vaardigheden aan te scherpen, onderwijs- en opleidingsorganisaties de mogelijkheid te bieden hun aanbod uit te breiden, zelfstandigen bij te staan en steun te verlenen aan ondernemingen die ontheemden aanwerven en opleiden. Daarnaast zal het instrument voor technische ondersteuning ⁽³³⁾ op verzoek technische ondersteuning aan de lidstaten kunnen bieden om de toegang tot werk, opleiding, sociale inclusie en onderwijs te vergemakkelijken.

Er wordt van de financieringsmogelijkheden van Erasmus+ gebruikgemaakt dankzij de ingebouwde flexibiliteit van het programma. Zo kunnen leerkrachten en opleiders die op de vlucht zijn voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, financiële steun krijgen om hun integratie te vergemakkelijken en de nodige vaardigheden te verwerven om in het onderwijs in de EU te werken. Tijdelijk kan gekwalificeerd personeel worden uitgezonden naar regio's waar vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne zijn gehuisvest. Leerlingen kunnen ook snel worden opgevangen door onderwijs- en opleidingsinstellingen die bij samenwerkingsprojecten in het kader van Erasmus+ betrokken zijn. De financiële middelen van samenwerkingsprojecten in het kader van Erasmus+ kunnen flexibel worden gebruikt om de integratie van kinderen die op de vlucht zijn voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, te vergemakkelijken.

Ten slotte kan bij de lopende voorbereiding van de cohesieprogramma's voor de periode 2021-2027 nog steeds rekening worden gehouden met de behoeften van vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Zodra deze programma's zijn goedgekeurd, zullen ze ook worden gebruikt om maatregelen op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs en opleiding, sociale inclusie, huisvesting en sociale en gezondheidszorg ten behoeve van de vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te financieren, evenals voedselhulp en fundamentele materiële bijstand (als gevolg van de opname van het FEAD in het ESF+) ⁽³⁴⁾. Uitgaven in het kader van deze programma's zijn subsidiabel vanaf 1 januari 2021.

⁽³¹⁾ Verordening (EU) 2022/585 tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 514/2014 tot vaststelling van de algemene bepalingen inzake het Fonds voor asiel, migratie en integratie en inzake het instrument voor financiële steun voor politieke samenwerking, voorkoming en bestrijding van criminaliteit, en crisisbeheersing, (EU) nr. 516/2014 tot oprichting van het Fonds voor asiel, migratie en integratie en (EU) 2021/1147 tot oprichting van het Fonds voor asiel, migratie en integratie.

⁽³²⁾ Het gaat om een semi-openbare webpagina die voornamelijk maar niet uitsluitend voor programma-autoriteiten toegankelijk is.

⁽³³⁾ Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad van 10 februari 2021 tot vaststelling van een instrument voor technische ondersteuning.

⁽³⁴⁾ De Commissie heeft een "Toolkit on the use of EU funds for the integration of people with a migrant background for the 2021–2027 programming period" gepubliceerd om het complementair gebruik van het EFRO, het ESF+ en het AMIF te bevorderen met het oog op de integratie van mensen met een migrantenachtergrond.

De Commissie verzoekt de lidstaten om:

- **de beschikbare fondsen optimaal te gebruiken** voor alle maatregelen waarvoor deze mededeling richtsnoeren biedt.
- **voor coördinatie tussen de verschillende verantwoordelijke autoriteiten (onder meer de regionale en lokale autoriteiten) te zorgen** met het oog op relevantie en complementariteit.
- **voor coördinatie met de Commissie te zorgen** en van de bovengenoemde webpagina met vragen en antwoorden gebruik te maken.

4. CONCLUSIE EN VOLGENDE STAPPEN

De lidstaten wordt verzocht hun inspanningen ten behoeve van de vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne voort te zetten en de integratie van te vluchtelingen op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken overeenkomstig de richtsnoeren in deze mededeling en de andere tot dusver op EU-niveau gepresenteerde initiatieven. Ze worden aangemoedigd om van alle beschikbare steun op EU-niveau (met inbegrip van financiële steun) gebruik te maken en met belanghebbenden samen te werken om voor een brede en gecoördineerde respons te zorgen.

De Commissie staat klaar om met de nationale autoriteiten en andere belanghebbenden verder samen te werken en ze zal – naarmate de situatie verandert – richtsnoeren blijven verstrekken, onder meer via het solidariteitsplatform en het V&A-platform van de fondsen. De Commissie zal ook het wederzijds leren tussen de lidstaten blijven ondersteunen, informatie over de maatregelen van de lidstaten blijven verzamelen ⁽⁵⁵⁾ – met name via speciale netwerken zoals het Europees netwerk van openbare diensten voor arbeidsvoorziening en het Raadgevend Comité voor de beroepsopleiding – en via de speciale webruimte ⁽⁵⁶⁾ en de sociale media relevante informatie aan vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne blijven verstrekken. Elke euro die vandaag wordt besteed en elke inspanning die vandaag wordt geleverd ten behoeve van de vluchtelingen voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, draagt bij tot de toekomst van de EU en Oekraïne.

⁽⁵⁵⁾ Met behulp van enquêtes en andere monitoringactiviteiten, onder meer van de agentschappen Eurofound, Cedefop en ETF.

⁽⁵⁶⁾ Informatie voor mensen die op de vlucht zijn voor de oorlog in Oekraïne | Europese Commissie (europa.eu)